

1. **Член 4(15) – Дефиниција на „ two-way contract for difference “**

- Тековниот нацрт-договор го дефинира двонасочниот договор за разлика како: „ е финансиски инструмент склучен како договор меѓу производител на електрична енергија од ОИЕ и Операторот на пазар на електрична енергија со билатерални договори (во натамошниот текст: ОПЕЕ) во својство на договорна страна, преку кој се врши порамнување на цената по која се продава енергијата од обновливи извори и истовремено се обезбедува финансиска стабилност и заштита на минималниот надоместок и се ограничува вишокот на надоместокот на пазарната цена во однос на договорената цена. “
- За целосно усогласување со законодавството на ЕУ, препорачуваме да се усвои дефиницијата дадена во член 2/2(б) од [Регулативата \(ЕУ\) 2024/1747 за изменување на Регулациите \(ЕУ\) 2019/942 и \(ЕУ\) 2019/943 во однос на подобрување на дизајнот на пазарот на електрична енергија во Унијата](#) :
„ two-way contract for difference “ значи договор помеѓу оператор на енергетски постројка и друга страна, обично јавен субјект, кој обезбедува и минимална заштита од надомест и ограничување на вишокот надомест .

2. **Членови 4 (17-19) и 62: Договори за купопродажба на електрична енергија (PPA) од обновливи извори**

- Во врска со членовите 4 (17-19) и 62, би сакале љубезно да побараме појаснување дали е дозволен корпоративен договор за јавна набавка (cPPA) помеѓу производител и краен потрошувач кога тие не се директно поврзани, но електричната енергија се испорачува преку мрежата на TSO/DSO. Поточно:
 - Може ли да се договори cPPA директно помеѓу производителот и крајниот потрошувач во овој сценарио, дури и ако ниту една страна нема лиценца за управување со снабдувањето со електрична енергија?
 - Алтернативно, дали е потребно вклучување на посредник (добавувач), при што купопродажбата сè уште се заснова на директен договор помеѓу производителот и потрошувачот?
 - Доколку е потребен посредник, дали неговата улога е ограничена на олеснување на мрежата (пренесување на електрична енергија од производителот до потрошувачот) без всушност самиот да ја купи енергијата? Во случај улогата на посредникот да не е само олеснување, туку и купување на електрична енергија од производителот и продажба на електрична енергија на потрошувачот, дали продажбата на потрошувачот сепак ќе се класифицира како PPA во случај да може да се докаже врската на енергијата (т.е. соодветни количини, договорни референци итн.)? Ако да, дали и производителот и потрошувачот треба да се наоѓаат на територијата на Македонија или посредникот може да купи електрична енергија од производител во друга земја и да ја увезе во Македонија до потрошувачот?

Појаснувањето на овие точки би помогнало во дефинирањето на правната и оперативната рамка за cPPA-ата со користење на постојната мрежна инфраструктура.

3. **Член 4 (18-19): Дефиниција на „ договор за купопродажба на електрична енергија “**

- Според [Директивата \(ЕУ\) 2023/2413 на Европскиот парламент и на Советот од 18 октомври 2023 година, со која се изменуваат Директивата \(ЕУ\) 2018/2001, Регулативата \(ЕУ\) 2018/1999 и Директивата 98/70/ЕЗ во врска со промоцијата на енергија од обновливи извори и со која се укинува Директивата на Советот \(ЕУ\) 2015/652 \(RED III\)](#), член 1/1(d) дефинира:

„ Договор за купопродажба на обновлива енергија“ значи договор според кој физичко или правно лице се согласува да купи обновлива енергија директно од производител, што опфаќа, но не се ограничува на, договори за купопродажба на електрична енергија од обновливи извори и договори за купопродажба на греење и ладење од обновливи извори .

- За да се подобри јасноста и да се намали сложеноста, предлагаме целосно транспонирање на оваа одредба од ЕУ. Овој пристап ги комбинира посебните дефиниции за договори за купување електрична енергија од обновливи извори (PPA) и договори за купување греење и ладење од обновливи извори, со што се поедноставува терминологијата поврзана со PPA.

4. **Член 4(33): Дефиниција на „ паметно полнење “ / сродни термини**

- Барање за појаснување: Би сакале да побараме појаснување во врска со контекстот и целта на дефиницијата дадена во член 4(33). Поточно, би било подобро да се вклучи попрецизно објаснување на целта на паметно полнење за да се обезбеди подобро разбирање на Законот. Забележуваме дека дефиницијата не е наведена на друго место во нацртот, што би можело да создаде двосмисленост.
- Разбирањето на тоа како оваа дефиниција се однесува на паметно полнење и системските услуги би обезбедило поголема правна сигурност и би го олеснило идно инвестирање во складирање и флексибилност на мрежата.

5. **Член 4 – Грешка при нумерирање**

- Забележуваме недоследност во нумерирањето во Член 4. По точка 36, следната точка е означена како 33 наместо 37. Следствено, нумерирањето останува неточно низ остатокот од членот, сè до точка 68, која всушност треба да биде точка 72.

6. **Член 4(1), моментална точка 53 (треба да биде точка 57, видете го објаснувањето во број 5 погоре)**

- Забележуваме типографска грешка во последниот збор од оваа одредба. Релевантниот текст моментално гласи: „ договорот “ за пазарна Сметаме дека точната формулација треба да биде: „ Договор за пазарна премија “.

7. **Член 5(2) – Класификација на хидроелектрани со пумпано складирање и системи за складирање на енергија**

- Одредбата моментално гласи:
„ (2) Пумпно акумулациони хидро електроцентрали и системите за складирање на енергија (производството на гас од електрична енергија, производство на водород од електрична енергија, др.) се сметаат за енергетски објекти односно електроцентрали кои користат ОИЕ за

произведената електрична енергија намалена за енергијата која се користи во режим на полнење/пумпен режим или која се користи за производство на водород од електрична енергија.“

- Барање за појаснување: Сметаме дека оваа одредба бара дополнително допрецизирање, бидејќи не е сосема јасно како хидроелектраните со пумпано складирање и системите за складирање на енергија се класифицираат како објекти за обновлива енергија. Особено, потребно е појаснување во врска со:
 - Методот за пресметување на уделот на електрична енергија што се смета за произведена од обновлива енергија, особено по одбивањето на електричната енергија потрошена за време на полнењето/пумпањето или за производство на водород.
 - Дали постојат специфични формули, стандарди или регулаторни методологии за одредување на нето производството на обновлива енергија.
 - Третман на случаи кога електричната енергија што се користи за пумпање или производство на водород е набавена од необновлива енергија.

Ве молиме за појаснување на овие точки за да се обезбеди доследно толкување и примена на оваа одредба.

8. Член 25(4) – Мерки за поддршка на колоцирани капацитети за складирање на енергија

- Одредбата моментално наведува дека мерките за поддршка може да се прошират на постројки за складирање на енергија ако тие се наоѓаат во иста локација со постројки за производство на сончева или ветерната енергија и ги исполнуваат условите утврдени во став (3), т.е. поддршката не се доделува за електрична енергија земена од мрежата, а потоа складирана и инјектирана од исто така лоцираното складирање.
- Барање за појаснување:
 - а) Доколку се додели мерка за поддршка на електрана што вклучува складирање, дали ќе биде забрането преземањето на електрична енергија од мрежата или ќе биде прилагодена мерката за поддршка за електраните и складирањето што земаат енергија од мрежата (на пр., дали енергијата добиена од мрежата ќе биде исклучена од пресметките за поддршка)?
 - Доколку на електрана ѝ се додели мерка за поддршка, дали таа електрана и нејзиното складирање ќе бидат подобни за учество на пазарот за балансирање ?
- Грешки во нумерирањето:
 - Во став 7, веруваме дека упатувањето треба да биде на став 6, а не на став 3.
 - По став 7, двата последователни пасуси се погрешно нумерирани како 5 и 6; тие треба да бидат 8 и 9.

9. Член 36(7) – Постапка за доделување преференцијални тарифи

- Забележуваме дека став 7 во моментот е нецелосен.
- Предложена корекција (усогласена со Дел 3.1 од [Рамката за мерки за државна помош за поддршка на Договорот за чиста индустрија \(Рамка](#)

за државна помош за договор за чиста индустрија): Рамка за државна помош за договор за чиста индустрија):

„(7) Постапката за доделување на преференцијална тарифа се спроведува преку јавен повик или конкурентска аукција, како што е наведено во јавниот оглас, во согласност со критериумите и условите утврдени во ставовите (3) и (4) од овој член. Постапката се спроведува врз основа на објективни, недискриминаторски и транспарентни критериуми, а помошта, во принцип, се доделува на ист начин на сите конкуренти кои се во слична фактичка ситуација .“

- Оваа корекција обезбедува јасност, комплетност и усогласеност со принципите на ЕУ за државна помош, промовирајќи транспарентност и еднаков третман на сите подобни учесници.

10. Член 41 – Одредување на највисоките цени за аукцијата на пазарна премија

- Според Директивата (ЕУ) 2018/2001 на Европскиот парламент и на Советот од 11 декември 2018 година за промоција на користењето на енергија од обновливи извори (RED II), член 4, аукциите на пазарни премии мора да постават критериуми кои се објективни, транспарентни, отворени, конкурентни и недискриминаторски.
- За да се обезбеди јасност и да се избегне каква било импликација на произволна дискреција, предлагаме да се додаде следниов став во член 41: *„(3) Методологијата треба да обезбеди дека примената на овие критериуми е објективна, транспарентна, недискриминаторска и јавно оправдана .“*
- Ова дополнување би ја зајакнало правната сигурност, би обезбедило усогласување со RED II и би промовирало фер и транспарентно спроведување на аукциите на пазарни премии.

11. Член 51(4) – Издавање гаранција за потекло (GoO)

- Според член 19(2) од Директивата (ЕУ) 2018/2001 на Европскиот парламент и на Советот од 11 декември 2018 година за промоција на употребата на енергија од обновливи извори (RED II), издавањето гаранции за потекло може да биде предмет на минимално ограничување на капацитетот, а секоја гаранција за потекло треба да биде со стандардна големина од 1 MWh.
- За да се обезбеди целосно почитување на RED II, предлагаме да се измени став 4 на следниов начин: *„Гаранцијата за потекло се издава на енергетски субјекти, т.е. производители на електрична енергија, за количината на произведена електрична енергија внесена во мрежата, мерена на местото на поврзување на електраната. Гаранцијата за потекло треба да биде со стандардна големина од 1 MWh, а може да се издаде само една Гаранција за потекло по MWh произведена електрична енергија.“*
- Овој амандман обезбедува усогласување со барањата на ЕУ и дава јасност во врска со издавањето и мерењето на гаранциите за потекло.

12. Член 56(4) – Пренос на гаранции за потекло

- Забележуваме дека сегашната одредба е премногу рестриктивна во однос на преносот и чувањето на GoOs:
 - Им забранува на имателите на GoOs да бидат потрошувачи* на електрична енергија, вклучувајќи ги и корпоративните купувачи. Ова ограничување е премногу широко и не е потребно според правилата на ЕУ.
 - * Во Законот за енергетика на МКД, „потрошувач“ е дефиниран како:
„151. Потрошувач“ е купувач на големо или краен потрошувач на електрична енергија, гас или топлинска енергија; “
 - * Според [Директивата \(ЕУ\) 2019/944 за заеднички правила за внатрешен пазар на електрична енергија и за изменување на Директивата 2012/27/ЕУ](#), член 2/1(1), „ Потрошувач “ значи големопродажен или краен потрошувач на електрична енергија.
 - Одредбата, исто така, им ограничува на добавувачите да чуваат или пренесуваат квалитетни производи. [Директивата \(ЕУ\) 2018/2001 на Европскиот парламент и на Советот од 11 декември 2018 година за промоција на употребата на енергија од обновливи извори](#) (RED II) бара точно објавување и спречување на двојно броење, но не им забранува на добавувачите да чуваат или пренесуваат квалитетни производи.
- Мислење и предлог: Сегашното ограничување е неоправдано ограничувачко и би можело да спречи легитимни пазарни активности, како што се здружување или пренос на квалитетни производи од страна на добавувачите за цели на балансирање пред конечното откажување. За да се обезбеди целосно усогласување со RED II, предлагаме отстранување или, подредено, измена на ограничувањата за потрошувачите и добавувачите кои поседуваат GoOs.
 - Доколку се измени, одредбата треба да разјасни:
„ Потрошувачите и добавувачите можат да поседуваат гаранции за потекло, под услов да ги почитуваат правилата за откажување и откривање за да се избегне двојно броење или лажно претставување .“
 - Овој амандман би го усогласил законот со правилата на ЕУ и би обезбедил ефикасно и законско функционирање на пазарот на правила на сопственост.

13. Член 61(1–3) – Пресметка на уделот на енергијата од обновливи извори во вкупната продадена електрична енергија

- Став 1: Забележуваме дека став 1 од член 61 во моментот е двосмислен и во однос на обемот и во однос на одговорностите за спроведување. Во сегашната форма, тој е нејасен:
 - Кои енергетски субјекти подлежат на оваа обврска (на пр., производители, дистрибутери, добавувачи или сите субјекти вклучени во производството и снабдувањето со енергија).
 - Кои конкретни мерки се очекува да се преземат за исполнување на оваа обврска.
- Предложен пристап за подобрување на јасноста и спроведливоста:

- Бришење: Целосно отстранете го став 1, бидејќи може да биде излишен со оглед на подеталните обврски за известување и верификација во став 2.
Ова би го поедноставило текстот, а воедно би обезбедило обврските да останат јасни, извршливи и во согласност со барањата за верификација наведени во став 2.
- Ставови 2 и 3:
 - Исто така, забележуваме дека упатувањето треба да биде на став 7, а не на став 6, како што е наведено во моментов.

14. Член 92(1) – Впишување во регистарот на електроцентрали и објекти за обновлива енергија

- Забележуваме дека став 1, точка 6 во моментов не наведува рок за комисијата да одобри или отфрли апликации. Охрабруваме јасно дефинирани временски рокови за донесување одлуки за административните постапки за да се обезбеди ефикасност и правна сигурност.
- Предложен амандман:
„ 6. “ постапува по поднесени барања за упис на промени на податоци во Регистарот на електроцентрали и изготвува Решение за упис на промени во Регистарот на електроцентрали во рок од најмногу 30 календарски дена од приемот на комплетната документација .
- Овој амандман би ја усогласил одредбата со најдобрите практики на ЕУ, би ја подобрил административната транспарентност и би обезбедил предвидливост за апликантите.

15. Член 105(4) – Одложена примена

- Забележуваме дека став 4 од член 105 е нејасен во однос на методот на кој се однесува. Поточно, член 63(4) од нацрт-законот наведува:
„ (4) На потрошувач - производител кој произведува електрична енергија согласно со овој закон, инсталациите со кои произведува или складира електрична енергија се сметаат за внатрешни инсталации на потрошувач-производител.“
- Ова не одговара на упатувањето дадено во член 105(4).
- Предложено појаснување: Љубезно предлагаме ажурирање на член 105(4) за да се наведе точниот метод, со што ќе се обезбеди конзистентност во самиот закон и ќе се избегне двосмисленост.